

Závěrečná zpráva o šetření

ve věci rekultivace skládky v P.

A.

Obsah podnětu

Dne 18. 6. 2008 se na veřejného ochránce práv obrátil pan V. H. se žádostí o dosažení odvodnění skládky na pozemcích bývalého pozemkového katastru p.č. x v k.ú. X, obec L., a následného „právního“ řešení pro případ určení osoby, která by byla povinna k náhradě škody při prasknutí potrubí odvádějící vody z meliorací pod skládkou. Pan H. se obával zhoršení či ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod a snaží se o nápravu současného stavu skládky a přijetí vhodných opatření, která by v budoucnu mohla zamezit např. ohrožení jakosti vody.

B.

Skutková zjištění

Z písemností poskytnutých Obecním úřadem Lípa jednoznačně vyplynulo, že skládku zřídil Místní národní výbor Lípa.¹ Skládku pak dále fakticky provozovala obec L.,² jakkoliv ji samozřejmě nelze označit za řádného „provozovatele skládky“ podle zákona o odpadech. Podle Programu odpadového hospodářství obce L. na období 1992-1997 schváleného rozhodnutím č.j. 939/92/POH ze dne 13. 8. 1992 měla být tato skládka podle stanoviska odborné firmy vybavena v rámci rekultivace systémem monitorovacích vrtů. To se však nestalo, neboť plán nebyl závazným dokumentem. Neregulovaným ukládáním odpadů se původně povolená skládka změnila ve skládku nelegální. Její rekultivaci a zabezpečení pak bylo potřeba po roce 2002 řešit, což bylo hlavním předmětem mého šetření.

V této věci jsem písemně komunikovala s ředitelem Zemědělské vodohospodářské správy, oblast povodí Vltavy, Ing. J. F., a s ředitelem České inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Havlíčkův Brod, Vítězslavem Novákem. Oba dotazované jsem žádala o informace k dosavadnímu postupu v této věci.

Zemědělská vodohospodářská správa, oblast povodí Vltavy, shrnula svůj postoj k zalesnění pozemku v dopisu ze dne 15. 7. 2008, a to tak, že se mu nebrání, ovšem požaduje doložení návrhu technických opatření řešících odvod vody. ZVHS

¹ K tomu viz zejména rozhodnutí Okresního národního výboru Havlíčkův Brod č.j. zem 123/85/201/1 ze dne 18. 2. 1985.

² K tomu viz zejména rozhodnutí Okresního úřadu Havlíčkův Brod č.j. 939/92/POH/KI ze dne 18. 9. 1992 a č.j. odp. 1643/92/KI ze dne 5. 4. 1993, Provozní řád skládky ze dne 29. 6. 1993 schválený Radou obce L., dopis obce L. Zemědělské vodohospodářské správě ze dne 10. 7. 2002.

také uvedla, že pokud jde o současný stav, kdy pozemek je zatravněn, je podle vyjádření Zemědělské vodohospodářské správy povrch pozemku stabilní. Cituji z výše uvedeného dopisu: „ Ve stávajícím stavu se na pozemku nachází velmi dobrý zapojený travní porost s dobře prokořeněným drnem, takže je schopen odolat i poměrně velkým povrchovým odtokům, a to jak v případě, že by došlo k zárůstu a znefunkčnění zatrubnění, tak i v případě jakéhokoli proudu vody, který by se například v důsledku velkých lokálních srážek po povrchu pozemku pohyboval.“

Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Havlíčkův Brod, v dopisu ze dne 12. 8. 2008 uvádí, že dne 13. 12. 2006 provedla odběr vzorku vody z drenážního potrubí procházejícího pod tělesem skládky. ČIŽP zde provedla analýzu odebraného vzorku v deseti ukazatelích. Z výsledků vyplynulo, že nedochází k výraznému ovlivnění kvality vody. ČIŽP v dopisu odkazuje i na předchozí analýzu vody z výtokové trubky pod skládkou ze dne 26. 4. 2005, která byla provedena v šesti ukazatelích a také neprokázala výraznější ovlivnění kvality vody. ČIŽP nicméně upozornila, že v současné době probíhá posouzení vlivů návrhu „Plánu oblasti povodí Dolní Vltavy“ na životní prostředí, přičemž v rámci tohoto plánu jsou mimo jiné navrhována opatření k ochraně kvality vody v předmětném povodí. Veřejnost tedy může uplatnit své připomínky, přičemž ČIŽP nabídla předání informací zjištěných ochráncem Ministerstvu životního prostředí, které bude posouzení vlivu zmiňované koncepce provádět.

C. Právní hodnocení

Především považuji za svou povinnost konstatovat, že nárůst objemu nelegálně uloženého odpadu v lokalitě do současného stavu umožnily v minulosti svou nečinností příslušné úřady. Česká inspekce životního prostředí i další úřady musely nutně vědět o pokračujícím navážení odpadů, přesto zasáhla účinně až Zemědělská vodohospodářská správa, která svým dopisem ze dne 27. 6. 2002 vyzvala obec L. k zastavení nedovoleného ukládání zeminy na skládce. Celkový objem materiálu přitom zvyšuje tíhu skládky, a tím i riziko prasknutí či ucpání zatrubnění drobného vodního toku pod skládkou a jeho rozlítí. Úřady měly na konci 90. let 20. století a na začátku 1. desetiletí 21. století postupovat v této věci důsledněji a zabránit dalšímu nepovolenému navážení jakéhokoliv materiálu na skládku. V dalším textu budu nicméně hodnotit zejména postupy úřadů v posledních letech týkající se ověření nebezpečnosti skládky, způsobu její rekultivace.

Na základě zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, přísluší podle § 112 ČIŽP činnost dozoru nad fyzickými nebo právními osobami, jak dodržují povinnosti zákonem stanovené nebo uložené ve vyjmenovaných oblastech. Z šetření nevyplývá, že by docházelo k závažnému ohrožení vod, a to jak na základě analýzy ze dne 26. 4. 2005, nebo z následující ze dne 13. 12. 2006. Není tedy nutné provádět širší analýzy, neboť skutečnosti, které by naznačovaly ohrožení znečišťování vod, nebyly prokázány ani opakovanou analýzou. V této situaci ČIŽP nemá případné právo ukládat pokuty ani opatření k nápravě na základě zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, neboť ke znečištění či k ohrožení jakosti vod podle všech indicií nedošlo.

Postoj Zemědělské vodohospodářské správy jsem po novém prostudování všech jejích stanovisek v tomto případě vyhodnotila jako konstantní, neboť vždy vycházela z toho, že kvůli mocnosti tělesa skládky (která nebyla v tomto místě nikdy povolena) nelze vyloučit prasknutí zatrubnění pod skládkou. Opatření pro řešení této hrozící situace však uvedená instituce vždy požadovala pouze pro případ zalesnění pozemku, protože vzrostlé stromy by jednak výhledově mohly zvýšit tíhu tělesa skládky a zejména by mohly bránit odtoku vod. Pro případ zatravnění Zemědělská vodohospodářská správa nikdy žádná zvláštní opatření nepožadovala.

Pokud jde o otázku odpovědnosti za případné škody na soukromém majetku vzniklé prasknutím potrubí, tuto otázku nemůže řešit veřejný ochránce práv. Na základě zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, působí ochránce k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí státní správy, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, nebo jsou-li tyto instituce nečinné. Jeho působnost se tak nevztahuje na zasahování do soukromoprávních vztahů, kam patří i posuzování otázky odpovědnosti za škody vzniklé prasknutím potrubí.

Posoudit otázku náhrady škody by mohl jedině soud, a to v případě, že by ke škodě došlo. V takovém případě by se na soud mohl obrátit ten, komu škoda vznikla, zejména vlastníci meliorací, kterým je Zemědělská vodohospodářská správa. V úvahu by připadala zejména odpovědnost obce L., která předmětnou skládku podle dostupných dokladů fakticky využívala, byť nebyla formálně jejím provozovatelem ve smyslu zákona o odpadech. Veřejný ochránce práv ovšem nemůže nijak předjímat výsledek takového soudního sporu, ani v takovém sporu poskytovat kterékoliv ze stran pomoc.

D. Závěr

Veřejný ochránce práv působí ve smyslu ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.

V tomto případě musím konstatovat, že Česká inspekce životního prostředí a další úřady odpovědné za státní správu na úseku odpadového hospodářství umožnily svou nečinností nárůst mocnosti nedovoleně uloženého materiálu na skládku P. před rokem 2002. Protože tato minulá pochybení nelze již účinně napravit a k dalším krokům České inspekci životního prostředí a Zemědělské vodohospodářské správě po roce 2002 nemám závažnější výhrady, své šetření touto zprávou končím.

Žádám nicméně Českou inspekci životního prostředí, oblastní inspektorát Havlíčkův Brod, aby uplatnil v řízení o posouzení vlivů návrhu „Plánu oblasti povodí Dolní Vltavy“ na životní prostředí poznatky vzešlé ze šetření ochránce, a to zejména tyto:

- skládka se nachází v pásmu hygienické ochrany 3. stupně VZ Praha-Podolí,
- za rizikový faktor je třeba pokládat především veterinární potřeby nalezené v minulosti při pochůzce na tělese skládky (stříkačky, jehly, kanyly, lékovky, prázdné infuze), nicméně evidenční list skládky P. č. 54/092 vypracovaný společností G., spol. s r. o., předpokládá ukládání ještě i dalších rizikových odpadů (pryže a pneumatiky, elektrosoučástky, škvára, materiál z rekonstrukcí),
- podle stanoviska odborné firmy, která zpracovala Program odpadového hospodářství obce L. na období 1992-1997, měla být tato skládka vybavena v rámci rekultivace systémem monitorovacích vrtů,
- vzhledem k mocnosti tělesa skládky nelze vyloučit, že v budoucnu dojde k prolomení a ucpání, případně k zarostení zatrubněného vodního toku, který se pod ní nachází, což by v krajním případě mohlo vzhledem k melioracím nad skládkou vést až k erozi a rozmytí odpadů do údolí pod ní.

RNDr. Jitka Seitlová
zástupkyně veřejného ochránce práv